

RESOVIA SACRA

STUDIA TEOLOGICZNO-FILOZOFICZNE
DIECEZJI RZESZOWSKIEJ
ROK 24 (2017)

NUMER JUBILEUSZOWY
Z OKAZJI 25-LECIA
DIECEZJI RZESZOWSKIEJ

Rzeszów 2017

KS. ANDRZEJ GARBARZ

**KS. JÓZEF MANDZIUK, ROSJA I ROSJANIE W XX
STULECIU W ŚWIETLE OBJAWIENÍ FATIMSKICH,
WARSZAWA 2017,
OFICyna WYDAWNICZO-POLIGRAFICZNA ADAM,
ISBN 978-83-7821-161-7; SS. 257.**

Legenda głosi, że słowiańskie plemiona, żyły w dobrobycie i zgodzie ze sobą, zamieszkując dalekie kraje. Na ich czele stali, mężni bracia: Lech, Czech i Rus. Władcy ci byli zarówno mężni w boju jak i mądrzy we władzy. Poddani wierzyli w mądrość swoich królów. Słowiańskie plemiona szybko zaludniły obszar, którym rządili, a gdy zaczęli obawiać się głodu, wyruszyli w poszukiwaniu nowych ziem. Wędrowali długo, aż wreszcie ujrzeli wielkie obszary żyznych równin i liczne rzeki, które przecinały teren. Gdy nadszedł czas postoju Rus przemówił do swoich braci: – Ludzie moi są zmęczeni. Wiem, że tutaj będzie nam dobrze. Na tych terenach powstaną nasze domostwa. Dalszy ciąg legendy o losach pozostałych braci, zwłaszcza Lecha, jest w Polsce powszechnie znany, wszak odwołujemy się do niej, mówiąc o początkach naszych dziejów i o znaczeniu naszych symboli narodowych: orla białego i flagi biało-czerwonej.

KS. DR HAB. ANDRZEJ GARBARZ, PROF. UR, kapłan diecezji rzeszowskiej, kierownik Katedry Pedagogiki Rodziny w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego, wykładowca teologii moralnej w WSD w Rzeszowie, członek Stowarzyszenia Polskich Teologów Moralistów i Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Kontakt: agarbarz@rzeszow.opoka.org.pl

Minęły już wieki a ciągle aktualne jest pytanie, czy znany jest dalszy ciąg dziejów i prawdziwa historia owych plemion słowiańskich? Ostatni wiek tych dziejów przybliżył ks. prof. dr hab. Józef Mandziuk, w książce „Rosja i Rosjanie w XX stuleciu w świetle objawień fatimskich”, Warszawa 2017. Jak zaznaczył Autor we Wstępie, do napisania tej książki skłoniło Go „stulecie objawień Matki Bożej trojgu dzieciom w Fatimie oraz wydarzeń rewolucji lutowej i październikowej w Rosji” (s. 9). Związek tych wydarzeń uzasadnia orędzie Matki Bożej w Fatimie, w których mówi Ona o poświęceniu Rosji Jej Niepokalanemu Sercu i o nawróceniu Rosji (s. 9). Ks. Mandziuk pyta: „Czy znamy choćby w przybliżeniu nowożytnie dzieje naszych wschodnich sąsiadów, które w XX stuleciu były kreślone krwią, głodem i trudnymi do zrozumienia sprzecznościami. Co możemy powiedzieć na temat społeczeństwa rosyjskiego wyjątkowo deptanego przez totalitaryzm komunistyczny, który trwał długo, był brutalny i niereformowalny” (s. 9). Na te trudne pytania Ks. Profesor stara się odpowiedzieć przede wszystkim jako znakomity historyk, ale nie tylko. Interpretację historycznych faktów i ponurych dziejów Rosji i jej wielonarodowościowej społeczności, poddanej wielomilionowej martylogii próbuje, jako chrześcijański kapłan, naświetlić poprzez fatimskie przesłanie Matki Bożej.

Książka składa się z 26. rozdziałów. W siedmiu pierwszych ks. Mandziuk opisał sytuację w Rosji w okresie rządów ostatniego cara Rosji Mikołaja II. Autor przedstawił najpierw charakterystykę cara i jego rodziny (Rozdz. 2, s. 19 – 24) oraz obraz społeczeństwa rosyjskiego na przełomie XIX i XX wieku (Rozdz. 3, s. 25 – 31). W kolejnych rozdziałach znajdujemy wiadomości na temat religii w Rosji carskiej i sowieckiej (Rozdz. 4, s. 32 – 41) i kultury przed i po rewolucji (Rozdz. 5, s. 42 – 53). Niejako uzupełnieniem przedstawianych treści są dwa następne rozdziały: wybuch I wojny światowej i zaangażowanie w nią Rosji, co spowodowało koniec caratu (Rozdz. 6, s. 54 – 60) oraz opis dwóch stolic caratu – Moskwy i Sankt Petersburga (Rozdz. 7, s. 61 – 68), które były głównymi ośrodkami nie tylko władzy, ale także miejscami wydarzeń, które zmieniły bieg historii.

Niezwykle ciekawym wątkiem podjętym przez ks. Mandziuka są biografie ludzi, którzy przyczynili się w Rosji i w świecie do zaistnienia i funkcjonowania nieludzkiego, koszmarnego, zbrodniczego systemu totalitarnego, jakim był komunizm. Na kartach książki znajdujemy charakterystykę Władimira Iljicza Lenina (por. Rozdz. 9 – 12, s. 79 – 108); Josifa Wissarionowicza Stalina (Rozdz. 12 – 13, s. 103 – 119; 16 – 18, s. 143 – 185); Lwa Trockiego (Rozdz. 14, s. 120 – 129); Nikity Siergiejewicza Chruszczowa (Rozdz. 23, s. 232 – 259); Leonida iljicza Breżniewa (Rozdz. 25, s. 260 – 285); Michaiła Gorbaczowa (Rozdz. 25, s. 286

– 311), Borisa Nikołajewicza Jelcyna (Rozdz. 26, s. 312 – 332). Postaciom tym Autor poświęcił osobne rozdziały, ale na kartach książki są wymienieni jeszcze inni, jak Feliks Dzierżyński, Łazar Kaganowicz, Nadieżna Konstantinowa Krupska i wielu innych. Dobrze, że w publikacji zamieszczono indeks osobowy (s. 337 – 346), co ułatwia znalezienie w tekście interesującej nas postaci.

Opis objawień Matki Bożej w Fatimie, Autor umieścił w kontekście wydarzeń w Rosji. Dość szeroko i dokładnie opisując rewolucję lutową 1917 roku i jej następstwa (rozdz. 8, s. 68 – 78), objawieniom fatimskim poświęcił dwie strony, zamieszczając przy tym fotografię dzieci, którym ukazała się Matka Boża: Hiacynty, Franciszka i Łucji (s. 76 – 77). Jest to w pełni zrozumiałe, gdyż objawienia Matki Bożej i Jej przesłanie z Fatimy jest powszechnie znane. Wątek fatimski powraca przy okazji relacji o bitwie po Stalingradem i klęsce Wehrmachtu (rozdz. 19, s. 187 – 196). Autor przytacza fragment orędzia radiowego Piusa XII i pokazuje zbieżność dat klęsk wojsk niemiecko-włosko-japońskich z liturgicznymi obchodami kultu Maryjnego (s. 195 – 196). Podając liczbę ofiar różnych narodowości II wojny światowej, Autor podsumowuje, że to, co spotkało ludzkość zapowiedziała Matka Boża w Fatimie 13 lipca 1917 roku (s. 218 – 219). W kontekście szerokich rozważań na temat zimnej wojny i zaangażowaniu w niej Związku Radzieckiego (rozdz. 22, s. 220 – 231), ks. Mandziuk wspomina o wydanej 7 lipca 1953 roku encyklice Piusa XII „Sacra surgente anno”. W encyklice tej Papież pisał o poświęceniu ludzkości Niepokalanemu Sercu Maryi, wspominając w sposób szczególny wszystkie narody Rosji (s. 228).

W rozdziale 24 zatytułowanym „Era Leonida Iljicza Breżniewa (s. 260 – 285), Autor zamieścił dwa znamienite fakty. Pierwszy to wybór na papieża arcybiskupa krakowskiego Karola Wojtyły i następstwa tego faktu dla Polski, Związku Radzieckiego i dla świata (s. 275 – 275). Drugi fakt to zamach na życie Papieża 13 maja 1981 roku i ocalenie Go przypisane Matce Bożej z Fatimy (s. 277 – 278). Pisząc o sytuacji w Rosji po upadku Związku Radzieckiego i dokonujących się tam przemianom, w tym w sferze religijnej, ks. Mandziuk stwierdza: „W tych przełomowych latach w dziejach Rosji figura Matki Bożej Fatimskiej odbyła peregrynację w wielu miastach rosyjskich m. in. w miejscach naznaczonych krwią ofiar komunistycznego reżimu. W grudniu 1996 roku stanęła na pl. Czerwonym pod murami Kremla” (s. 322 – 323).

W publikacji zamieszczono 128 fotografii pochodzących ze zbiorów własnych Autora ks. Józefa Mandziuka oraz ze zbiorów Bogumiła Bogielczyka, o. Józefa Makarczyka OFM Conv., Krzysztofa Ogrońskiego i Piotra Rutkowskiego (por. s. 4; 342 – 357). Książka zawiera dwa indeksy: jak wspomniano wyżej - osobowy (s. 337 – 346) i miejscowości (s. 347 – 351). Liczba stron oraz podanych

w tych indeksach ilości nazwisk i nazw miejscowości świadczy dobitnie nie tylko o gruntownej wiedzy i rzetelności Autora ale także o ilości szczegółowych informacji jakie znajdujemy w opracowaniu.

Lektura książki jest pasjonująca, chociaż opisywana rzeczywistość przedstawia się w wielu miejscach jako bardzo ponura, a nawet wręcz przygnębiająca. Niemniej ukazanie jej wydaje się być bardzo potrzebne. Historia XX wieku bowiem nie może być znana jedynie z przekazu medialnego, często fragmentarycznego i zniekształconego, ale powinna być poznawana tak jak ją przedstawiają znawcy przedmiotu. I temu służą takie publikacje jak prezentowana książka Księdza Profesora Józefa Mandziuka.